

Descobert un nou conjunt de pintures rupestres a la zona del Cocó de la Gralla, a Mas de Barberans, al Montsià

written by Redacció Unilateral | 19 de novembre de 2017

Aquest matí, a la delegació dels Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre del Departament de Cultura, s'han presentat les accions dutes a terme en el pla integral de tractament de les pintures rupestres de Cocó de la Gralla que han permès posar al descobert aquest excepcional conjunt rupestre.

Les pintures rupestres del Cocó de la Gralla, situades al Parc Natural dels Ports, van ser descobertes per Domingo Ribas, veí de Santa Bàrbara. El 2014 es va informar de la seva existència al Servei d'Arqueologia i Paleontologia del Departament de Cultura, que en va confirmar l'autenticitat i va iniciar la redacció del pla integral de recuperació del conjunt pictòric.

El conjunt pictòric es troba al barranc de Montpou, en el terme municipal del Mas de Barberans, en un abric orientat al sud-est d'uns 10 metres de llargada, entre 0,70 i 1 metre de fondària i 1 metre d'alçada. El panell pintat ocupa una franja llarga i estreta d'uns 3 metres de longitud per 0,40 d'amplada, situat a la part més alta de la paret de l'abric.

En total s'identifiquen 69 figures d'estil llevantí o naturalista: 27 arquers, 4 figures humanes, 2 petjades, 3 cabres, 1 bossa, 3 arcs i fletxes, 1 personatge particular, 1 antrozo-zoomorf, 1 senglar, 1 quadrúpede i diversos traços i restes de morfologia indeterminades. D'entre les diferents figures, destaquen dues fileres d'arquers orientats a l'esquerra i a la dreta, així com diversos animals i petjades, que formen una possible escena de cacera. Els

arquers porten arcs, fletxes i presenten un abillament variat, plomes i diversos ornaments al llarg del cos. El grup d'arquers de la filera superior és el més nombrós, uns 20, i de mida més gran. A la part inferior, sota les cames dels arquers més grans, hi ha un altre grup de 5 arquers més petits. Entre els arquers de la filera superior també s'observa un personatge particular d'aparença mitològica i sobrenatural, amb un gran cap de forma el·lipsoïdal. A la base del panell pintat, hi ha un altre grup de figures amb un arquer orientat a la dreta en posició de disparar un arc, un quadrúpede i una cabra. Al petit sostre de l'abric es documenta una escena de caça amb un arquer, una cabra ferida per una fletxa i traços que podrien representar restes de sang.

Pel que fa a la cronologia de les pintures, podrien datar entre el postpaleolític i el neolític i, per tant, tindrien uns 8000 anys d'antiguitat.

El conjunt pictòric, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional, amb categoria de zona arqueològica, va ser incorporat al programa Corpus de Pintures Rupestres de Catalunya atesa la seva singularitat i espectacularitat.

El pla integral de tractament de les pintures rupestres de Cocó de la Gralla ha comportat 4 grans àmbits d'actuació: protecció, conservació, documentació i difusió. Pel que fa a la protecció, s'ha realitzat l'aixecament topogràfic del conjunt pictòric i s'ha implementat un sistema de tancament per garantir la conservació de les pintures enfront de possibles agressions incontrolades i així regular l'accés a les pintures. Així mateix, amb la col·laboració del Parc Natural dels Ports, s'ha retirat la vegetació que amagava el conjunt per tal de protegir les pintures contra possibles incendis i permetre que el visitant les pugui contemplar íntegrament.

En l'àmbit de la conservació, El 2016 es va fer un estudi

integral sobre l'estat de conservació i es van proposar diverses mesures que s'han executat durant aquest 2017 i han consistit en la conservació, consolidació i recuperació del color de tot el conjunt pictòric. Entre altres resultats, la intervenció ha permès que actualment es puguin veure figures que abans no eren observables a simple vista.

Paral·lelament a les tasques de protecció i conservació, s'ha documentat i estudiat el conjunt pictòric per tal de garantir-ne la correcta difusió. També s'ha instal·lat un panell informatiu on, mitjançant un calc, es reproduïen les pintures i un text breu n'explica les característiques i el valor patrimonial.

Per tal de donar a conèixer aquest singular conjunt, l'Ajuntament de Mas de Barberans té previst incorporar la informació del conjunt pictòric del Cocó de la Gralla al Centre de Desenvolupament Rural Museu de la Pauma del Mas de Barberans. Actualment el centre ja actua com a punt d'informació del Parc Natural dels Ports i treballa per poder explicar les pintures i integrar-les en el discurs museològic de l'equipament. S'utilitzarà la sala polivalent i també la terrassa des d'on és visible la serra de Godall i es poden explicar les pintures d'acord amb la seva ubicació geogràfica. L'Ajuntament també està treballant per facilitar l'accés al conjunt pictòric. Més endavant s'elaborarà material didàctic i s'estudiarà la gestió de les visites guiades. Així mateix, es pretén incorporar i tractar aquest actiu patrimonial en el marc del discurs sobre els valors patrimonials naturals i culturals del Parc Natural dels Ports.